

Regeringskansliet,
Kulturdepartementet

Remiss av betänkandet Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27)

Datainspektionen har granskat betänkandet huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Nedan lämnas följande synpunkter som bör utgöra grund för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det är positivt att betänkandet tar upp frågor om dataskyddsbestämmelser och bestämmelser om sekretess (se kapitel 8.8.1 i betänkandet). Datainspektionen konstaterar dock att det saknas en närmare redovisning av de behandlingar av personuppgifter som kan komma att följa av förslagen i betänkandet. Klart står att utredningen föreslår ett mer strategiskt inriktat samhälleligt uppföljningsarbete av minoritetspolitiken som innebär krav på ytterligare insamling av data. I vilken omfattning det kommer att förutsätta behandling av personuppgifter, dvs. information som kan hänföras till enskilda individer och vilka olika slag av personuppgifter det kan bli nödvändigt att behandla för dessa uppföljningsändamål är endast övergripande beskrivet. Visserligen anges i betänkandet att det inte kommer bli tal om en stor insamling av personuppgifter eller registrering av enskilda, men underlaget för den bedömningen är knapphändigt redovisat. Det är naturligtvis en från integritetsskyddspunkt god utgångspunkt och helt i enlighet med grundläggande dataskyddsprinciper att minimera omfattningen av personuppgiftsbehandling.

Datainspektionen anser emellertid att det behövs en tydligare beskrivning av vad de stärkta uppföljningskraven kommer att betyda för informationsinhämtning av uppgifter om enskilda personer som säkerställer att de aktuella myndigheterna inte kommer att behöva göra omfattande insamlingar av personuppgifter och känsliga personuppgifter hos minoritetsgrupper såsom uppgifter om etniskt ursprung eller religiös övertygelse.

Behandling av känsliga personuppgifter är som huvudregel förbjuden och måste omfattas av något av undantagen i artikel 9 dataskyddsförordningen för att den ska kunna genomföras. Flera av undantagen i artikel 9.2 dataskyddsförordningen kräver komplettering i unionsrätt eller nationell rätt.

Av betänkandet framgår att myndigheterna bör kunna åberopa samtycke som rättslig grund enligt artikel 6.1 a och 9.2 a dataskyddsförordningen vid behandling av känsliga personuppgifter. Samtycke kan vanligtvis inte användas som rättslig grund mellan myndighet och enskild eftersom det råder en betydande ojämlikhet mellan dessa parter (se skäl 43 i dataskyddsförordningen). Datainspektionen anser därför att regeringen, efter att kartläggning av behandlingar och integritetsanalys har skett, behöver utreda om något undantag i artikel 9.2 i dataskyddsförordningen kan bli tillämpligt och vilka kompletterande regler som i så fall kan komma att behövas i nationell rätt.

Mot bakgrund av det som framkommer i betänkandet finns det även skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet utreda om de föreslagna behandlingarna kan komma att utgöra någon form av kartläggning av minoritetsgrupper. Sådana behandlingar måste vara förenliga med kraven i 2 kap. 6 § andra stycket och 20–21 §§ regeringsformen och dataskyddsförordningen. För att uppfylla kraven enligt regeringsformen och dataskyddsförordningen i ett konkret lagstiftningsärende krävs att det intrång som sker i den enskildes privata sfär måste vara befogat och inte större än nödvändigt. Intrånget ska mötas av integritetshöjande bestämmelser till förmån för den enskilde vars uppgifter behandlas.

Vidare konstaterar Datainspektionen att det saknas en integritetsanalys av de eventuella konsekvenser för den personliga integriteten som kan bli aktuella med anledningen av förslagen. En sådan analys ska kartlägga de risker och konsekvenser som förslaget kan innebära för den personliga integriteten.

Kartläggningen ska sedan ligga till grund för en proportionalitetsbedömning där behovet av skyddsåtgärder vägs in.

Sammantaget ska analysen säkerställa att integritetsintrånget inte blir större än nödvändigt utifrån vad lagstiftaren vill uppnå med förslaget.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Malin Blixt efter föredragning av juristen Linn Sandmark. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom och juristen Salomeh Fanaei medverkat.

Malin Blixt, 2020-09-15 (Det här är en elektronisk signatur)